

ایدز بیماری نوپدید عصر حاضر

تاریخچه :

عفونت HIV یک عفونت ویروسی است و باعث بیماری مزمنی می شود که تا پایان عمر ادامه خواهد داشت . این ویروس به دلیل اختلال پیشرونده در عملکرد سیستم ایمنی، فرد را مستعد عفونت های شدید و بعضی از انواع سرطان می نماید

ایدز سندرم عفونی است که به وسیله ی رتروویروس ایجاد می شود و شامل دو نوع (HIV1 و HIV2) است. این بیماری با طیف وسیعی از نشانه های بالینی مانند تب بدون علت، خستگی و ضعف عضلانی، کاهش وزن (بیشتر از ۱۰ درصد وزن بدن)، اسهال مزمن طولانی، سرفه های طولانی، زخم هایی که بهبود نمی یابد و ... مشخص می شود. این سندرم با مختل کردن دفاع سلولی بدن را مستعد انواع بیماری های عفونی، عفونت های فرصت طلب، سرطان ها و ... می کند.

راههای انتقال بیماری :

HIV از سه راه عمده منتقل می شود :

۱. خون و فرآورده های خونی (تماس با خون) از طرق:

- تزریق خون و فرآورده های خونی آلوده (۹۰-۱۰۰ درصد) ویروس را منتقل می کند.
- فرو رفتن سوزن آلوده به خون فرد بیمار به بدن فرد سالم (needle stick) با احتمال ۰/۳ درصد
- استفاده مشترک از تیغ، سوزن خالکوبی، وسایل حجامت و ... آلوده
- استفاده از سرنگ مشترک توسط مصرف کنندگان تزریقی مواد مخدر به دلیل شیوه ی استفاده از سرنگ مشترک توسط معتادان تزریقی، خطر انتقال ویروس تا حدود ۶۰ درصد افزایش می یابد.
- هر گاه خون فردی آلوده به ویروس باشد در صورتی که به خون فرد دیگری وارد شود می تواند بیماری را انتقال دهد

۲. تماس جنسی:

یکی دیگر از مایعات بدن که حاوی تعداد زیادی گلبول سفید است ترشحات جنسی است پس ترشحات جنسی در فردی که HIV وارد بدنش شده است آلوده به این ویروس هستند و در صورتی که این ترشحات وارد مخاط تناسلی فرد سالم گردد می تواند باعث انتقال ویروس شوند

هرگونه تماس جنسی محافظت نشده (بدون استفاده از کاندوم) بالقوه خطر انتقال HIV و سایر بیماریهای آمیزشی را دارد

احتمال انتقال از مرد به زن بیشتر از ۲ برابر انتقال از زن به مرد است

در تماس جنسی از طریق مقعد به دلیل شکننده بودن مخاط رکتوم و احتمال آسیب بیشتر، خطر انتقال ویروس بیشتر از تماس جنسی مهبل است. در تماسهای جنسی دهانی، اگرچه با میزان کمتر، خطر انتقال ویروس وجود دارد. وجود شرکای جنسی متعدد، عفونتهای آمیزشی و روابط جنسی حفاظت نشده احتمال انتقال ویروس را افزایش می دهد.

در هر حال راه انتقال جنسی در بسیاری از کشورهای دنیا از شایعترین راههای انتقال است و بطور کلی شایعترین راه انتقال در دنیاست..

۳. مادر به فرزند:

ممکن است ویروس HIV در دوران بارداری با عبور ویروس از جفت، به علت تماس مخاط بدن نوزاد با خون مادر در کانال زایمانی و یا در هنگام شیردهی از مادر به فرزند منتقل شود. شایع ترین مرحله ی آلودگی هنگام تولد است که نوزاد با ترشحات و خون آلوده در تماس نزدیک است.

راه های عدم انتقال :

ویروس عامل ایدز از طریق راههای زیر قابل انتقال نمی باشد :

- ✓ تماسهای عادی مثل کار کردن با یکدیگر، هم صحبت شدن، همسفر بودن، دست دادن، بوسیدن
- ✓ روابط اجتماعی مثل سوار شدن در اتوبوس و تاکسی
- ✓ استفاده از حمام عمومی، استخر و توالت
- ✓ لباس، پوشاک، پتو و رختخواب
- ✓ عطسه، سرفه و نیش حشرات

با توجه به اینکه در روابط معمول و روزمره، ویروس منتقل نمی شود، افرادی که آلوده به ویروس هستند و یا در مرحله ایدز هستند در روابط معمول اجتماعی خطری برای سایرین نداشته و نیازی به جدا کردن آنها از دیگران نیست

گروه های پرخطر در معرض آسیب :

گروههایی که بالقوه در معرض آسیب بیماری قرار دارند شامل :

- ✓ بیماران با سابقه ی بیماری های آمیزشی اثبات شده؛
- ✓ مصرف کنندگان تزریقی مواد مخدر، مردان هم جنس باز و افراد با تماس های جنسی غیر ایمن؛
- ✓ مبتلایان به هموفیلی، دریافت کنندگان مکرر خون یا فرآورده های خونی؛

- ✓ زنان با رفتارهای پرخطر مانند اعتیاد تزریقی و روابط جنسی پرخطر ، همسر فرد مصرف کننده تزریقی مواد ، همسر مردی که رفتار پرخطر جنسی دارد، همسر فرد HIV مثبت
- ✓ افرادی که از نظر شغلی در معرض خطر هستند مانند رانندگان کامیون ترانزیت، ملوانان، زندانیان و افرادی که زمانهای طولانی را دور از منزل سپری می کنند.

تا زمانی که دیدگاه عموم مردم جامعه در مورد بیماری ایدز اصلاح نشود ، نمی توان به راحتی با بیماری مقابله

کرد

علائم ایدز :

- طیف بالینی عفونت HIV شامل مراحل زیر است :
 - ✓ عفونت اولیه ی HIV (سندرم رتروویروسی حاد)
 - ✓ عفونت HIV بدون علامت
 - ✓ عفونت HIV علامت دار
 - ✓ نقص ایمنی پیشرفته همراه با بیماری های فرصت طلب (ایدز).
- در برخی افراد، سیر بیماری از مرحله ی آلودگی تا پیدایش ایدز کمتر از ۵ سال طول می کشد در حالی که به ندرت برخی بدون مصرف دارو بدون علامت باقی مانده و شواهدی از کاهش قوای ایمنی نشان نمی دهند. شمارش لنفوسیت های CD4 و بار ویروسی بهترین نشانگرهای پیش آگهی سیر بیماری است. پس از تشخیص ایدز در صورت عدم درمان، بقای عمر بین ۱۸-۱۲ ماه تخمین زده می شود.
- طی مطالعات انجام شده در سالمندان، کودکان و زنان پیشرفت بیماری سیر سریع تری دارد.
- بیمار HIV مثبت طی دوره طولانی چند ساله ای که ممکن است تا ۱۵ سال هم طول بکشد، به ظاهر سالم و بدون علامت است اما ویروس به آرامی دستگاه ایمنی فرد را از کار می اندازد. در این مرحله بیماران به عفونتها و سرطانهای وخیمی مبتلا می شوند . خود بیماری ایدز کشنده نیست، بلکه همین عوارض ایدز (یعنی سرطانها و عفونتهای فرصت طلب) است که بیمار را از پای در می آورد.

راههای پیشگیری:

الف - پیشگیری در تماس جنسی

رعایت الفبای پیشگیری از ایدز بهترین شیوه ی پیشگیری از انتقال ویروس در تماس جنسی است .

Abstinence :A خویشتنداری

Befaitful:B وفاداری به خانواده

Condom Use:C استفاده از کاندوم در ارتباط جنسی

استفاده منظم و مداوم از کاندوم باعث کاهش خطر انتقال HIV می شود. تخمین زده می شود که استفاده از کاندوم تا حداقل ۸۷٪ باعث ممانعت از انتقال HIV در زوج هایی می شود که فقط یک نفر HIV مثبت است.

ب- پیشگیری در انتقال ویروس از مادر به کودک

در صورت دسترسی و تحت مراقبت بودن مادر HIV مثبت و شروع درمان پیشگیری در دوران بارداری، درصد احتمال انتقال از ۳۰-۲۵ درصد به ۵-۱ درصد کاهش می یابد

ج- پیشگیری در تماس با خون و فرآورده های خونی

- انجام مشاوره ی اولیه در افراد اهداکننده ی خون و غربالگری تمام خون های اهدا شده، به جلوگیری از انتقال ویروس از طریق خون و فرآورده های خونی بسیار کمک می کند؛

تشخیص:

تشخیص بیماری فقط با آزمایش خون است . بنابراین از ظاهر فرد نمی توان به بیماری وی پی برد . مدت زمانی که طول می کشد تا در فردی که ویروس عامل ایدز وارد بدنش شده است، آنتی بادی تولید و تست HIV او مثبت شود را «دوره پنجره ای (Window period)» می نامند. این مدت معمولاً حدود ۶ هفته تا ۳ ماه طول می کشد اما در مواردی ممکن است تا شش ماه هم به طول انجامد . در این حالت نه در آزمایش مشخص می گردد که فرد اچ آی وی مثبت است و نه علامت بالینی بیماری وجود دارد و ممکن است که خود فرد نیز اطلاعی از وضعیت خود نداشته باشد. نکته مهم اینست که فرد بداند که برای اطمینان از نتیجه آزمایش خود باید در زمان مقتضی، آزمایش تکرار شود .

چه زمانی بعد از رفتار در معرض آسیب بایستی آزمایش اچ. آی. وی. داد؟

✓ اولین آزمایش ۶ تا ۸ هفته بعد از رفتار پرخطر

✓ تکرار آزمایش ۳و ۶ ماه بعد (البته به شرط پرهیز از تکرار رفتارهای پرخطر)

در مراکز و پایگاههای مشاوره بیماریهای رفتاری علاوه بر آموزش ، مشاوره و ارائه وسایل پیشگیری ، آزمایش HIV به صورت رایگان و با حفظ رازداری انجام می شود .

تنها راه مطمئن جهت تعیین ابتلا به HIV انجام تست آنتی بادی HIV می باشد و از روی علائم بالینی نمی توان

ابتلا به HIV را تعیین کرد.

انواع آزمایش های اچ آی وی :

الف: آزمایش های پادتن اچ آی وی :

۱-الایزا : آزمون استاندارد برای غربالگری خون و فراورده های خونی و افرادی که میخواهند وضعیت خود، آگاهی یابند .
۲-روش رپید (سریع) : (HIV Rapid test device) ابزار تشخیصی ساده ای بوده و برای انجام آزمایش بوسیله آن معمولاً نیازی به تجهیزات پیچیده ی آزمایشگاهی نیست، که عموماً می تواند در عرض کمتر ۲۰ دقیقه تنها با ۲ قطره خون از سر انگشت دست جواب آزمایش را نشان دهد.

. بر اساس بخش نامه ی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی عرضه وسیله تشخیص سریع HIV (HIV Rapid test device) در داروخانه ها و کاربری آن به عنوان وسیله خود آزمون در افراد به دلیل اهمیت عدم تفکیک آزمایش از مشاوره اکیداً ممنوع می باشد.

۳-وسترن بلات: دقت بیشتری از الایزا دارد و برای تایید نتیجه مثبت آن به کار می رود

ب: آزمایش های تشخیص ژن ویروس :

۱- HIVPCR: وجود ژن های ویروس را در نمونه خون بررسی می کند، برای تایید وجود ویروس از آن استفاده می کنند و گران قیمت می باشد. برای نوزادان مادران اچ آی وی مثبت انجام می شود
۲- Viral Load: سنجش بار ویروس که در آن تعداد ذرات ویروس را در ۱ میلی متر مکعب در خون بررسی می شود. برای تعیین شدت عفونت اچ آی وی به کار می رود و بسیار گران قیمت است .
کلیه آزمایشات فوق الذکر در آزمایشگاه قطب منطقه ای ایدز استان و مرکز بیماری های رفتاری نواب صفوی به صورت رایگان انجام می گیرد

درمان:

بیماری ایدز درمان قطعی ندارد و درمان فقط می تواند کیفیت زندگی و طول عمر بیمار را افزایش داد

نقش مشاوره در کنترل بیماریها:

مشاوره و آزمایش داوطلبانه در پیشگیری از ایدز و شروع مراقبت از بیماران نقش مهمی دارد. VCT برای افراد فرصتی فراهم می کند که وضعیت خود را از لحاظ ابتلا به HIV در یک محیط امن شناخته و بپذیرند و امکان ارجاع آنان به خدمات

مشاوره ای حمایتی و مراقبت های پزشکی نیز ایجاد شود. افرادی که نتیجه ی HIV آنان مثبت می شود، می توانند به موقع از مراقبت های طبی مناسب برای درمان و یا پیشگیری از بیماری های همراه بهره مند شوند. زنان بارداری که از HIV+ خود اطلاع دارند می توانند از انتقال آن به فرزند خود پیشگیری کنند

نکته مهم اینکه هیچ آزمایشی نباید بدون مشاوره قبل و بعد از آزمایش انجام شود

بیایید با بیماری مبارزه نماییم نه با بیمار

